

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ΄

Συνδρομή έτησια: 'Εν 'Ελλάδι φρ. 12, εν τη αλλοδαπή φρ. 20 — Αι συνδρομαί έρχονται από 1 'Ιανουαρίου έκαστ. έτους και είνε έτησιαι. — Γραφεϊον Διδυμ. 'Οδός Σταδίου 32.

23 Νοεμβρίου 1886

ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΣΕΙΣΜΟΝ

Διήγημα

[Συνέχεια και τέλος: Ίδε προηγούμε. φύλλον.]

Δ΄

Έν ** 1 Σεπτεμβρίου 188...

Τί απέγεινε, φίλτατε Στέφανε, ή ήσυχία του βίου μας και ή άταραξία της καρδιάς μου; Είς μίαν από τας έπιστολάς μου προς σε ώνειρευόμην άπιστεύτους άναστατώσεις και μυθιστορικά έπεισόδια, ως μόνα ισχύοντα και ταύτην κ' έκείνην να διαλύσωσιν. Άλλά, παρ άπασαν προσδοκίαν, τά ρητορικά σχήματα λαμβάνουσιν ύπόστασιν εν τή πραγματικότητι, σπαρακτικόν δρ άμα πλέκεται περι έμέ, εν τω όποίω πόλις όλόκληρος τραγικώτατα πρωταγωνιστεί, παρ' αυτό δέ και έξ αυτού, ιδιωτικώτερον άλλ' όχι όλιγώτερον ζωηρόν μυθιστόρημα έκτυλίσσεται, ούτινος είμαι ό ήρωας. Τήν άρχήν αυτού άνέγνωσες εις τήν προηγούμενην μου, σήμεραν έξακολουθώ τήν συνέχειαν.

Αί οικίαι της πόλεως κατέπεσον· όσαι μένουσιν έτι όρθαι εινε άκατοικητοι. 'Άλλ' ω, άποτρόπαιος ειρωνία της μοίρας! μόνη άκεραία και άβλαβής εν τή πόλει μας σώζεται ή οικία του ιατρού, του άτυχούς μνηστήρος της κόρης Πικροπούλου, του μόνου φονευθέντος εκ του σεισμού εις του Ζαφειρη τάμπελια! 'Ο κ. 'Ανδροκλής κατώρθωσε να οικονομηθή εις άθλιον παράπηγμα, παραπλεύρως δ' αυτών κατοικούμεν ήμεις εντός άθλιεστέρας σκηνής. Το πλείστον της ήμέρας διέρχομαι φροντίζων περι της οικογενείας του 'Ανδροκλέους, ήτις βαρύτερον ήμών πληγεΐσα εκ του σεισμού, έχει ανάγκην συντροφίας και περιθάψευς. Της μικράς Θαλείας ή πληγή μόλις αρχίζει να έπουλουται, ή Μαρία εκ της φοβεράς αγωνίας της νυκτός εκείνης ήσθένησεν όχι έλαφρώς, και οι συγγενείς αυτών, αριθμούντες δεινάς άπωλείας, πού να προσέξουν εις αυτούς! 'Οθεν έδέησε να αναλάβω παρ τή οικογενεία χρέη άντιλήπτορος και νοσοκόμου· και αν δ' ήμέλουν προς τοιαύτην φροντίδα, ό πατήρ μου, γέρων και μη δυνάμενος αυτός να αναλάβη, θα μοι επέβαλλε ταύτην ως καθήκον. 'Άλλά κ' έγώ επελήφθην των νέων καθηκόντων

μου μετά πλείονος ή άπλής προθυμίας. Διότι από της τρομεράς εκείνης νυκτός ήρχισα να άτενίζω προς τήν Μαρίαν μετά έξαιρετικής συμπαθείας, τήν όποίαν μέχρι τουδε, ως γνωρίζεις, ή θεά των γυναικων δεν ήδύνατο εύκολα να μου έμπνευση, και ήρχισα επί τέλους να έννοώ ότι από της συμπαθείας εκείνης έμορφοϋτο βαθμηδόν το αίσθημα, ως εκ των μεταξίνων τριχων της κεφαλής πλέκεται άδιάσπαστος άλυσος. Είνε μεγάλη ή δύναμις των ωραιοων όφθαλμων, οστινες δεσμεύουν μόνον διότι εινε ωραίοι· άλλ' όποια εινε ή δύναμις του κάλλους, ύποτάσσοντος όχι μόνον διά της έξωτερικής αυτού λαμπηδόνος άλλά και διά της ένδομούχου άρετής, ήτις τω παρέχει τήν ήγεμονίαν επί πάσης άλλης ωραιότητος! 'Όποια εινε ή δύναμις του κάλλους, δεσμεύοντος τήν καρδίαν, εν ω ό νους καυχάται διά τον έρωτα της καρδιάς! Με κίνδυνον να φανώ εις σε όλίγον νερόβραστος εις τας συγκινήσεις μου, νομίζω ότι δεν θα ήγάπων τήν Μαρίαν, διά μόνης της δυνάμεως των όφθαλμων της, αν δεν έβάρυνεν επί της πλάστιγγος της εκτιμήσεώς μου, καταστήσασα ωραιότερους έτι αυτούς, ή έξοχος ευγένεια της καρδιάς της, ήτις άπεκαλύφθη εις έμέ εν τω άγωνι προς διάσωσιν της άδελφής της. Και ενω έπηγγυήσασα τας δύο άσθενείς πάντοτε επί παρουσία της μητρός και επεμελούμενη του πληγωμένου βραχιονος της μικράς, και τήν έκαμον να λησμονη τους πόνους της, διηγούμενος ότε μεν έξ άναπολήσεως, άλλοτε δ' αυτοσχεδιάζων, τας θαυμασιωτέρας ιστορίας, και κατέπειθον τήν Μαρίαν να πίνη άηδές τι φάρμακον, και εις έκαστον νέον κλονισμόν του έδάφους, μεθ' ον ύφίστατο βιαίας νευρικής διαταράξεις, μετά κόπου κατώρθουν να τήν καταπραΰνω, και άντετασόμενη κατ ά των μωρων προφητειων και προλήψεων διά των όποιων εις τοιαύτας περιστάσεις καταπλήττουσι και τα όλιγώτερον έσκοτισμένα πνεύματα οι άμαθείς και οι θεόπληκτοι, κατερχόμενος πολλάκις μέχρι σχολαστικων έρμηνειων εκ των φυσικων και γεωλογικων γνώσεών μου, και ενω ως άδελφός ήγγυήσασα πλησίον της, εις λογισμόδ άκοίμητος περιεστρέφετο έντός του πνεύματός μου, εν αρχή άμυδρως, βαθμηδόν επί μάλλον ζωπυρούμενος:

γυνή τοσοῦτον μεγαλόψυχος ἐν τῷ φίλτρῳ δὲν δύναται παρὰ νὰ εἶνε ἡ εὐτυχία ἐκείνου μεθ' οὗ ἐν τῷ βίῳ θέλει συνδεθῆ. Ἄλλ' ἐκτός τούτου ἤξιουν ὅτι ἀπὸ τῆς νυκτὸς ἐκείνης συνήνου ἡμᾶς ὁ δεσμὸς τῶν συναγωνισθέντων καὶ συγκινδυνεύσαντων ὡς ὑπὲρ μίας ἰδέας. Τοσοῦτῳ δὲ μᾶλλον ἐλκόμεαι πρὸς ταύτην, ὅσῳ εἶτε ἐξ εὐγνωμοσύνης—καθ' ὅτι ἐπιμένει θεωροῦσά με ὡς σωτήρα τῆς ἀδελφῆς της,—εἶτε ἐξ ἀπλῆς εὐνοίας,—διστάζω νὰ πιστεύσω εἰς βαθύτερόν τι αἷτιον, —φέρεται πρὸς με μετ' ἀξιοπαρατηρήτου διακρίσεως. Πολλάκις ἀκόπως ἐπέτυχον παρὰ τῆς κόρης ὅ,τι ἠδυνάτου νὰ ἐπιτύχωσι μετὰ πολλὰς προσπαθείας οἱ ἄλλοι περὶ αὐτὴν· πολλάκις μὲ δύο τυχαίους λόγους μου τὴν κατέπεισα περὶ τινος ζητήματος, ἄκαμπτον μέχρι τότε καὶ πρὸ τῆς αὐστηρότερης λογικῆς. Οὐχὶ ἄπαξ τὴν διέκρινα παιδικῶς φαιδρουμενὴν ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ μου ἢ τὴν συνέλαβα δυσθύμως κύπτουσαν, ἐν ᾧ ἀνεχώρουν. «Φεύγετε ;» μοῦ λέγει μεγαλοφώνως—εἶνε καὶ ἄλλοι πλησίον μας—ἐν ᾧ ἐγείρομαι πρὸς ἀναχώρησιν· καὶ ταπεινοῦσα τὴν φωνὴν *Φεύγετε*; μοῦ ψιθυρίζει μὲ παράπονον.

Ἐν τούτοις δὲν ὑπῆρχε πλέον λόγος νὰ παραμένω ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς καταστροφῆς. Ὡφειλον νὰ ἀπέλθω εἰς τὴν θέσιν μου, ἐνθα ἐπίσημον καθήκον μὲ προσεκάλει, εἶχα δὲ καταναλώσει ἐνταῦθα πολὺ περισσοτέρας ἡμέρας τῶν ὄσων ἀπῆται ἡ ἄδεια τῆς ὑποίας εἶχον τύχει. Μὴ δυνάμενος ἄλλως νὰ πράξω, ἔγραψα εἰς τὸν τμηματάρχην μου δικαιολογῶν τὴν ἔνεκα τῶν συμφορῶν τοῦ σεισμοῦ παράτασιν τῆς διαμονῆς μου. Μοὶ ἀπήντησεν οὗτος, ἀναγνωρίζων μὲν τὸ βάσιμον τῆς δικαιολογίας μου, ἀλλὰ προσκαλῶν με ὡς τάχιστα νὰ μεταβῶ εἰς τὴν θέσιν μου ὅπου σπουδαιότατα συμφέροντα ἀπαιτοῦσι τὴν παρουσίαν μου. Φανερόν ὅτι μετὰ τοιαύτην ἐπιστολὴν—*χθὲς τὴν ἔλαβα*—δὲν δύναμαι ἢ νὰ ἐπιστεύσω τὴν ἀναχώρησίν μου. Ὡ Στέφανε, ἀρχίζω νὰ δοκιμάζω, ὡς ὁ κοινότερος τῶν ἐρωτολήπτων, τὰ πένθη καὶ τὰς πικρίας τοῦ αἰσθήματος, ὁ πολλάκις αὐτῶν κατεριωνευθεὶς, αἰσχνόμενος, ἀλλ' ἀδυνατῶν νὰ φανῶ κύριος ἑμαυτοῦ. Καὶ ἐξεταζω κατ' ἑμαυτὴν μήπως ἐξεύρω λόγον τινὰ καθ' ὃν δὲν εἶνε ταπεινὸν ἢ σκανδαλωδὸς ἢ ἀνόητον νὰ ἐγκαταλίπω τὴν θέσιν μου, ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ, χάριν τῆς διαμονῆς μου ἐνταῦθα. Καὶ τώρα πρῶτον ἀρχίζω νὰ ὑποτιμῶ τὴν περὶ ἐμὲ δυστυχίαν καὶ ἐρήμωσιν καὶ νὰ εὐρίσκω ὅτι ἐγὼ ὁ σχετικῶς ἐλαφρότερον πληγεὶς ἐκ τοῦ σεισμοῦ δὲν εἶμαι καὶ τὸ ἐλαφρότερον θῦμα αὐτοῦ. Διακόπτω τὸ γράμμα μου, διότι εἶνε ἀνάγκη νὰ πεταχθῶ μίαν στιγμὴν ἐκεῖ.

Ε'

Ἐν * * 2 Σεπτεμβρίου 188..

Ἄκουσέ με, πρὸς Θεοῦ! Ἐπιῆγα χθὲς εἰς τοῦ

Ἄνδροκλέους. Ὀλίγα βήματα μακρὰν τῶν ἐρείπιων τῆς πολυδαίδαλου ἀρχοντικῆς κατοικίας τῆς ἡ οικογένεια τρώγει, κοιμάται, δέχετ' ἐπισκέπτας καὶ θρηνεῖ τὴν συμφορὰν τῆς ἐντὸς στενοῦ, γυμνοῦ καὶ ὑγροῦ χώρου, ἐν ᾧ κατὰκείνται ἀναμιξ στρώματα καὶ ἐνδύματα, καθίσματα, σκάφαι, πινάκια καὶ χύτραι, πάντα μετὰ κόπων οικονομηθέντα. Καθ' ἣν στιγμὴν εἰσῆλθον, ὁ κ. Ἄνδροκλῆς παρὰ τὴν θύραν καθήμενος ἀνεγίνωσκεν ἐφημερίδα, ἡ μικρὰ Θάλεια ἀνεπαύετο ἐκτάδην ἐπὶ τοῦ στρώματος, ἀδύνατος ἔτι ἐκ τοῦ τραύματος, ἡ Μαρία ὀρθία, ὡχρὰ ἐκ τῆς νόσου, ἐστηρίζετο ἐπὶ τινος χωλόποδος τραπέζης, τοῦ μόνου κόσμου τοῦ χώρου ἐκείνου, ἐφ' ἧς ἀποθέτουσιν ἀναμιξ φαγητὰ καὶ φάρμακα, ἡ μήτηρ εἰς τινα γωνίαν ἐνησχολεῖτο διπλώνουσα ἀσπρόρροχα. Μεταξὺ λόγων ἀναγγέλλω τὴν προσεχῆ ἀναχώρησίν μου.

—Τί νὰ κάμω; πρέπει νὰ πηγαίνω εἰς τὴν θέσιν μου!

Τί αὐτὸ δυσάρεστον ἐπιφώνημα ἐκφεύγει τῶν χειλέων τῆς οικογενείας. Ἡ μήτηρ λύεται εἰς θρηνώδη διάχυσιν. «Παιδί μου, πῶς μᾶς ἠῦρες καὶ πῶς θὰ μᾶς ἀφήσης τοὺς κακότεχους! Ἄχ! πῶς σοῦ κάνει καρδιά νὰ μᾶς ἀφήσης ἐδῶ τοὺς δυστυχημένους ποῦ θὰ μᾶς βουλιᾶξῃ ὁλοὺς ὁ Θεός!» Ὁ κ. Ἄνδροκλῆς ἀπαθέστερος μοῦ ζητεῖ πληροφορίας περὶ τοῦ μέρους εἰς τὸ ὅποιον διωρίσθην, περὶ τῶν κατοικῶν, τοῦ κλίματος, τῶν ἀσχολιῶν καὶ τῶν προσόδων τῆς θέσεώς μου. Ἡ Θάλεια κραυγάζει κλαθμηρίζουσα: «Μὴν πηγαίνης, κ. Ἰάκωβε, μὴ μᾶς ἀφήσης τώρα!» Ἐν ᾧ ἐκείνη, ὦ! ἐκείνη! τὴν βλέπω δις καὶ τρίς νὰ νεύῃ εἰς ἐμὲ ἀρνητικῶς διὰ τῆς κεφαλῆς. Ὑπῆρχε δὲ εἰς τὸ ἄφωνον αὐτῆς *μὴ φεύγης*, εἰς τὸ βλέμμα μεθ' οὗ τὸ συνῴδευσεν, ἀρρήτως θελκτικὴ τις καὶ καταπειθουσα γλῶσσα, ἀνάμικτος ἐξ ἰκεσίας καὶ προσταγῆς. Ἀφηρημένως ἀποχαιρετήσας, ἐπανῆλθον εἰς τὴν σκηνὴν μου ἦτον ἤδη νύξ.

Διῆλθον ἄυπνος τὴν χθεσινὴν νύκτα, ἀλλὰ κατ' αὐτὴν εἶχα ἀποφασίσει. Σήμερον τὸ πρῶτ' εἶπα εἰς τὸν πατέρα μου:

—Πατέρα, πρὶν ἀναχωρήσω εἰς τὴν θέσιν μου, πρέπει νὰ μάθης δύο πράγματα· πρῶτον ὅτι ἀγαπῶ τὴν Μαρίαν τοῦ Ἄνδροκλέους, καὶ δεύτερον ὅτι ἀπεφάσισα νὰ τὴν ζητήσω ἀπὸ τὸν πατέρα της. Ἡ Μαρία εἶνε κορίτσι ὠραῖο καὶ προκομμένο. Δὲν πιστεύω νὰ εἶμαι γι' αὐτὴ κακὸς γαμπρός. Μόνον πρέπει τοῦ λόγου σου, πατέρα, ν' ἀναλάβῃς ἀπάνου σου τὴν ὑπόθεσιν. Τοῦ λόγου σου πρέπει νὰ ἰδῆς τὸν Ἄνδροκλῆ καὶ νὰ τοῦ μιλήσῃς. Πρέπει νὰ γίνουσι σωστὰ τὰ πράγματα. Δὲν ταιριάζει νὰ πάγω μονάχος μου, χωρὶς νὰ φαίνεται πῶς ἔχω τὴ γνῶμην τοῦ πατέρα, οὔτε ποῦ ἔχω τέτοιον θάρρος, ἀλήθεια.

Οὐδέποτε προσεδόκων ὅτι θὰ εὕρισκον τόσην

ἀντίστασιν ἐκ μέρους τοῦ πατρός μου. Σφοδρῶς ἐπὶ ὥραν συζητήσαντες, εἰς οὐδὲν κατελήξαμεν, ἐμοῦ ἀγωνιζομένου νὰ τὸν μεταπείσω, αὐτοῦ ἐπιμένοντος ἐν τῇ ἀρνήσει. Ὡς κυριώτερον λόγον τῆς μὴ συγκαταθέσεως αὐτοῦ προβάλλει ὅτι ἐπ' οὐδεμιᾶ αἰτία ἐπιθυμῶ νὰ φέρῃ χαλάρωσιν τῶν πρὸς ἡμᾶς σχέσεων τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἀνδροκλέους, ἐν ἣ περιπτώσει οὗτος, τίς οἶδε διὰ τίνας λόγους δὲν συγκατατεθῆ εἰς τὴν ἔνωσιν. Ἐκτὸς δ' αὐτοῦ καὶ τὴν ἡλικίαν μου θεωρεῖ πρῶϊμον διὰ γάμον, καὶ τὴν παροῦσαν κατάστασιν, ὕστερον ἀπὸ τόσσην συμφορὰν, ἀκατάλληλον πρὸς διαπραγματεύειν συνοικεσιῶν, καὶ ἀναξιοπρεπῆ τὴν πρωτοβουλίαν ἡμῶν πρὸς εὐρεσιν νύμφης. Ὅσον διὰ τὴν προῖκα, ὅταν ἔλθῃ ὥρα νὰ νυμφευθῶ, ἡ προῖξ δὲν θὰ λείψῃ.

Τὸ συμπέρασμα τῶν ἰσχυρισμῶν του διετύπων ὡς ἐξῆς:

— Ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ καθίσῃς ἔς ταυγά σου Κύριε, καὶ νὰ φύγῃς τὸ γληγορώτερον γιὰ τὴ δουλειά σου. Νὰ ἦσαι βέβαιος πῶς ὅταν σὲ συλλογισθοῦν γιὰ γαμπρὸ θὰ τρέξουν νὰ σὲ ζητήσουν. Γιατί ἂν φορτωθοῦμε τὸν ἄνθρωπο ἐξαφνα, δίχως νύχῃ ἰδέα, δίχως ξέυρω κ' ἐγὼ τί, καλλιτέρα νὰ μὲ θάψῃς, παρὰ νὰ μὴν ἔχω μάρτια νὰ τὸν ζαναϊδῶ. Θέλεις νὰ πῆ κι' ὁ κόσμος πῶς ἦσεν ἀμὰν γιὰ νύφη!

Καὶ βλέπων ἴσως ὅτι στυγρῶς ἤκουον τοὺς λόγους του, προσέθηκε, συμβιβαστικώτερον:

— Πήγαίνε πρῶτα ἔς τὴ θέσι σου ἄφησε νὰ ἰδοῦμε πρῶτα· αὐτὰ τὰ πράγματα δὲ γίνοντ' ἔτσι μὲ τὴ φύριαν· παντρεῖα εἶν' αὐτῇ, ζωὴ ὀλόκληρη. Ἄν εἶνε τῆς τύχης σου, μὴ φοβᾶσαι, δὲν τὴ χάνεις. Δὲ λέω, τὸ κορίτσι λαμπρὸ εἶνε. Ἄλλὰ δὲν εἶνε τόρα περίστασι γιὰ συμπεθεριαίς. Ἐμεῖς ὅλοι ἤμαστε σακατεμένοι ἀπὸ τὸ κακὸ, σκοτωμένοι, παραδαρμένοι, θεόγυμνοι· πῶς ἔχουμ' ἀκόμα τὰ μααλά μας! Πρῶτα θὰ κυττάζουμε πῶς νὰ ζήσουμε, κ' ὕστερα πῶς νὰ παντρευτοῦμε· εἶνε καὶ ἄντροπῆ ἀπὸ τὸν κόσμον. Κάμε ὑπομονή. Κακὴ ὥρα διάλεξες.

Τὸ τελευταῖον ἐπιχείρημα τοῦ πατρός μου περὶ τῆς κακῆς ἐκλογῆς τῆς ὥρας εἶνε κᾶπως λογικὸν ἀλλὰ κατ' ἐπιφάνειαν μόνον. Ἴσως τοῦ παιδρῶ Ὑμεναίου αἱ λαμπάδες, ἀναπτόμεναι ἐπὶ πενθίμων ἐρειπίων, καθιστῶσιν αἰσθητοτέραν εἰς τὰ ὄμματα τὴν εἰκόνα αὐτῶν καὶ ἀνάρμοστον καὶ εἶρον φῶς διαχύνουσιν ἐπὶ τῆς συμφορᾶς. Ἄλλὰ διατί τάχα ἡ ὥρα καθ' ἣν προσφέρει τις τὴν χεῖρα εἰς τὴν ἀχώριστον τοῦ βίου σύντροφον πρέπει ἀναποφεύκτως νὰ εἶνε ὥρα χαρᾶς καὶ ἀμεριμνησίας; Ὑβρίζω τὴν δυστυχίαν, ὅταν πρὸ αὐτῆς συνενῶ τὴν τύχην μου μετὰ πλάσματος, τὸ ὅποιον ἐν τῇ δυστυχίᾳ ἴσα ἴσα ἐπέλαμψεν ἐπ' ἐμοῦ τὰ θεῖα τῆς ψυχῆς του δωρήματα; Καὶ τάχα δὲν θέλει ἀντηχήσει ἱερώτερος ἐν μέσῳ τῆς καταστροφῆς

τοῦ Ὑμεναίου ὁ ψαλμὸς, ὁ συζευγνύων με μετὰ γυναικός, ἧτις δὲν μοῦ ἀπεκάλυψε τὴν ἀγάπην, ἀκκιζομένη ἐν περιπάτῳ, ἡ ἐρωτικῶσα ἐν χορῶ, ἡ ἐν ἑορτῇ διαλάμπουσα, ἀλλ' ἐν τῇ καταστροφῇ ἀθλοῦσα; Καὶ ἡ ἀνάμνησις τῶν ἡμερῶν ἡμῶν δὲν θὰ παρέχῃ ἐν τῷ κοινῷ ἡμῶν βίῳ τὴν πεποιθῆσιν ὅτι δὲν νυμφεύεται τις πρὸς ἄκοπον ἀπόλαυσιν τρυφηλοῦ παραδείσου, ἀλλὰ πρὸς κρατερωτέραν ἀντίστασιν κατὰ τῶν βιωτικῶν περιπλοκῶν, πρὸς ἐγκατέρησιν ἐν ταῖς ἀτυχίαις; Ἄλλ' εἰς μάτην ὑποβάλλω ταῦτα εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ πατρός· εἰς μάτην ἀγωνίζομαι νὰ καταδείξω εἰς αὐτὸν τὴν ἀλόγιστον ἀντίληψιν τῆς πρὸς τὸν κ. Ἀνδροκλῆ ὀφειλομένης εὐγνωμοσύνης αὐτοῦ, τὴν ὅποιαν ἴσως δύναται καταφανέστερον νὰ ἐκδηλώσῃ, ζητῶν ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ τὴν χεῖρα τῆς θυγατρὸς. Δὲν θέλει νὰ ἀκούσῃ τίποτε. Ἡ ἀπλοϊκότης τοῦ ἦθους, ἡ πρεσβυτικὴ ἰσχυρογνωμοσύνη, ἡ πρὸς τὰς προλήψεις πίστις, αὐτῇ ἡ εὐεργετικότης τοῦ κ. Ἀνδροκλέους συνεννοῦνται ὅπως καταστρέψωσι τὴν εὐτυχίαν μου.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι μέχρι τῆς χθὲς ἔτι μὲ κατεῖχεν ἡ αὐτῇ ὑπερευαισθησία ὡς πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις ἡμῶν πρὸς τὸν κ. Ἀνδροκλῆ. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ἐπιστολάς μου σοῦ ἔκαμνα λόγον περὶ τοῦ ὅπως ἐξαιρετικῶς τῆς θεσεώς μου ἀπέναντι αὐτοῦ, ἀποκρούων σχεδὸν μετ' ἀγανακτήσεως τὴν σκέψιν ὅτι ἠδυνάμην νὰ ταράξω τοὺς κύκλους τοῦ ἀξιοτίμου ἀνδρός, παρυσιαζόμενος ὡς αὐτοχειροτόνητος μνηστήρ τῆς κόρης του. Δὲν εἶχον ἄδικον τότε σκεπτόμενος οὕτω· διότι ἀποκρούων ταιαύτην σκέψιν, ἀπέκρουον πράγματι τὸν χαρακτῆρα χυδαίου ἐξ ὑπολογισμοῦ τιμητοῦ τοῦ ἀλλοῦ μιάς κόρης, καὶ τῶν ἐκ τῆς προικὸς αὐτῆς ὠφελημάτων, τὸν ὅποιον ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ οὐδ' ἐπεθύμουν νὰ διαδραματίσω, οὐδὲ νὰ νομισθῶ, τίς οἶδεν! ὡς ὑποδυθείς, ἐξ ἄκρου σεβασμοῦ καὶ πρὸς τὰς ἰδικὰς μου πεποιθήσεις καὶ πρὸς τὸν εὐεργέτην μας. Ἄλλὰ χθὲς, Στέφανε, ἐσκεπτόμην περὶ τῆς Μαρίας, ὡς περὶ καλλιτεχνικοῦ κειμηλίου ἢ πολυτίμου κοσμήματος· καὶ τώρα σκέπτομαι μόνον ὅτι τὴν ἀγαπῶ, ναί! τὴν ἀγαπῶ, καὶ κάθε ἄλλος στοχασμὸς εἶνε ἀνόητος, καὶ ἔνοχος πᾶς διτταγμὸς. Τί τὰ θέλεις; μοῦ φαίνεται ὅτι εἶμαι νέος ἄνθρωπος· καὶ εἶνε παλαιὰ ἀλήθεια ὅτι ὁ ἔρωσ εἰς νέαν πίστιν βαπτίζει τὴν ψυχὴν.

Καὶ τώρα, Στέφανε, τί πρέπει νὰ πράξω; Δὲν θέλει νὰ μὲ ἀκούσῃ ὁ πατήρ μου· κυκλοῦται δὲ περὶ ἐμέ, ὡς σιδηροῦς ἀφόρητος κλωβός, ἡ ἀπομόνωσις. Διότι, μὲ τὴν θέσιν εἰς τὴν ὅποιαν μᾶς ἔφερον ὁ σεισμὸς, οὔτε τολμῶ νὰ καταφύγω εἰς τρίτον διὰ νὰ ζητήσω συμβουλήν καὶ συνδρομήν, οὔτε κανεὶς ἔχει ὄρεξιν νὰ μὲ ἀκούσῃ. Νὰ συνεννοηθῶ πρὸς τὴν κόρην, οὔτε τολμῶ, οὔτε εὐκόλον εἶνε. Νὰ παρουσιασθῶ πρὸς τὸν

πατέρα, οὔτε θὰ εἶχον τὴν δύναμιν, ἀλλ' οὔτε θέλω. Διότι, παραδόξως, ἀδυνατῶ νὰ ἐνεργήσω παρὰ τὴν πατρικὴν συγκατάθεσιν. Ὅσον ἀλόγιστος καὶ ἄδικος ἂν εἶνε ἡ ἐπιμονὴ αὐτοῦ, νομίζω θανασίμως ἀνανδρον, νὰ πικράνω τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ γήρατός του, πρὶν ἢ ἐξασκήσω πᾶσαν εὐγλωττίαν πρὸς πειθῶ, πρὶν ἢ ἐξαντλήσω καὶ τὴν ἐσχάτην βράνιδα ἐκ τοῦ ρωστικοῦ φαρμάκου τῆς ὑπομονῆς, πρὶν ἢ δοκιμάσω καὶ τὸ μαρτύριον τῶν ἀτυχῶν, τῶν ἀπελπίδων αἰσθημάτων. Ἀλλὰ καὶ ὕστερον, τάχα θὰ ἔχω τὴν δύναμιν ἢ, ἀληθέστερον, θὰ ἔχω τὴν ἀδυναμίαν τῆς παρακοῆς; Γνωρίζω τὸν πατέρα μου ἂν ἦδῃ προβῶ εἰς διάβημά τι παρὰ τῷ κ. Ἀνδροκλεῖ, ἐναντίον τῆς γνώμης του, ἴσως μίαν ἡμέραν θὰ μοῦ τὸ συγχωρήσῃ. Ἀλλὰ θέλει πλησθῆ ἐκ τούτου τόσης πικρίας, τοσοῦτον βαθέως θέλει πληγῆ, τοσαύτας μέχρι τοῦδε δεινὰς δοκιμασίας ὑποστάς, παιχθεὶς ὑπὸ τῶν ἐπιτηδείων, προδοθεὶς ὑπὸ τῶν ἀχαρίστων, γυμνωθεὶς, καταδιωχθεὶς, ὥστε φοβῶμαι μήπως ἐκ τοῦ ἄλλως εὐλόγου καὶ δικαίου διὰ πάντα ἄλλον διαβήματός μου, συντάμω ἐγκληματικῶς τὰς ἡμέρας τοῦ βίου του. Ἄλλως, πολλὰ ὑπέστη δι' ἐμέ, πολὺ μὲ ἠγάπησε, μ' ἐσπούδασεν μὲ ἀνεχείρας καὶ στερήσεις, πρώτην δὲ φορὰν οὕτως ἐπικινδύνως συγχρουόμεθα. Καί... κῦτταξε! δὲν νομίζεις ὅτι ὑπὸ τὴν ἄρνησίν του κρύπτεται βαθύτερόν τι, μᾶλλον ἀπόκρυφον αἷτιον; Δὲν νομίζεις, ὅτι ἡ δυσμενής, ἡ ὀργίλη σχεδὸν ὑποδοχὴ τῆς ἐξομολογήσεως τοῦ ἔρωτός μου ὀφείλεται εἰς τὴν ἐξέγερσιν τῆς πατρικῆς στοργῆς ἀνησυχούσης, ζηλοτυπούσης, τραυματισθείσης καὶ ἀμυνομένης πρὸς νέαν ἀήττητον ἀντιζήλον, ἀμφισβητούντα τὸ ἀντικείμενον τοῦ φίλτρου τῆς; Τώρα, τώρα εἶνε μεγάλη ἀνάγκη, Στέφανε, νὰ μοῦ γράψῃς «τί θὰ ἔκαμενες σὺ ἂν ἦσο εἰς τὴν θέσιν μου.»

Ἀλλὰ τί κάθημαι καὶ σοῦ ψάλλω! Πρέπει νὰ ἀναχωρήσω εἰς τὴν θέσιν μου. Καὶ ἂν ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, ἐν ᾧ ἐγὼ θὰ ἀπολαύω ἡλιθίως τῆς ἀναμνήσεώς της εἰς πλατωνικὴν ὄνειροπόλησιν, μακάριός τις ἀστός τὴν ὀδηγήσῃ μίαν ἡμέραν νύμφην εἰς τὴν κατοικίαν του, συναισθανόμενος ἀπείρως ἡδύτερον τὸ ἐν τῷ θυλακίῳ του βᾶρος τῶν προικίων ταλλήρων ἢ τὸ ἐπὶ τῶν ὤμων του ναυελὲς ἔρεισμα τῆς ἑρατεινῆς κεφαλῆς της; ὄχι, μυριάκις ὄχι!... ἂν φύγω ἀφρόνως μακρὰν τῆς, αἰσθάνομαι ὅτι δὲν θὰ εἶμαι ἰκανὸς διὰ τίποτε. Ἀλλοίμονον εἰς τὰ ἔθνηκᾳ συμφέροντα ποῦ θέλουν νὰ μοῦ ἐμπιστευθοῦν ἐκεῖ κάτω! ἐτελειώσε! δὲν θὰ φύγω! Αὐτῇ μοῦ τὸ ἀπαγορεύει, δὲν θέλει νὰ φύγω· ἄλλως θὰ μοῦ ἔνευε τοσοῦτον ἰκετευτικὰ ἢ κεφαλὴ της μὲ τὴν γλώσσαν ἐκείνην τὴν ἄφωνον καὶ πανίσχυρον; Μακρὰν ἀπὸ ἐμέ, σχολαστικαὶ διυλίσεις καὶ σεβασμοὶ γελοῖοι!

Ἰάκωβος Δημάδης.

ΣΤ'.

Ἐρ *', 3 Σεπτεμβρίου 188...

Ἀκριβὴ μου Κάκια!

Αὔριον τὸ βράδυ γίνονται οἱ ἀρραβωνῆες μου μὲ τὸν κύριον Ἰάκωβον Δημάδην. Ἦθελα νὰ ἔβλεπα τὸ ξάφνισμά σου αὐτῇ τῇ στιγμή καὶ τὴ χαρὰ σου. Δὲν εἶν' ἀλήθεια πῶς θὰ χαρῆς γιὰ τὴν ἀποκατάστασι τῆς Μαρίας σου; Δὲν ἐξάφνιστηκα κ' ἐγὼ ἡλιώτερο, γιὰτὶ δὲν ἐπερίμενα ποτέ μου, οὔτ' ἐπρόφθασα καλὰ καλὰ νὰ σκεφθῶ τέτοιο πρᾶγμα μέσ' ἔς τὸ μεγάλο κακὸ ποῦ μᾶς ἔνυεν ὅλους. Ἀλλὰ ἔτσι τὰ εἶχε γραμμένα ἡ τύχη μου. Θὰ μ' ἐρωτήσης βέβαια πῶς ἦτον ἡ ὑπόθεσις. Νὰ πῶς ἔγινε:

Προχθὲς τὸ δειλινὸ ποῦ ἦταν ἔς τὸ καλύβι μας—ἄχ! παρ' ὀλίγον σοῦ ἔγραφα ἔς τὸ σπίτι μας—ὁ Ἰάκωβος μᾶς εἶπε πῶς ἔξ' ἔδ' ὅσοι τρεῖς μέραις χωρὶς ἄλλο φεύγει γιὰ τὴ θέσι του. Ἐέρεις πῶς τὸν ἔχουν διωρισμένο πρόξενον ἔς ἕνα μακρυνὸ μέρος... ὅλο ξεχνῶ πῶς τὸ λένε. Ἔτσι ἀκούμε ὅλοι μας, μᾶς πιάνει χωρὶς νὰ τὸ θέλουμε μία μεγάλη μεγάλη λύπη. Ὑστερ' ἀπὸ ὅσα σοῦ ἔγραφα γιὰ τὸ γλυτωμὸ τῆς Θαλίτσας μας—Παναγία μου! ἀκόμα τρέμω ποῦ τὸ συλλεγίζομαι—καὶ γιὰ ταῖς θυσίαις τοῦ Ἰακώβου ἔς τὴν οἰκογένειά μας, εἶνε περιττὸ νὰ σοῦ ἐξηγήσω γιὰτὶ μᾶς ἔπιασε τόση λύπη. Ἔπιασε νὰ κοιμηθῶ τὸ βράδυ καὶ ὅλο αὐτὸ τὸ ταξεῖδι ἐστριφογύριζε μέσ' ἔς τὸ μυαλό μου, καὶ δὲν ἔμπορούσα νὰ κλείσω τὰ μάτια μου. Νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθειαν—ἔς ἐσένα τὸ λέγω, Κάκια μου—τώρα ποῦ θὰ φευγε μοῦ φαίνονταν ὅτι ἦταν γιὰ μένα κᾶτι τι περισσότερο ἀπὸ ἀδελφός. Καὶ θυμάσαι, πῶ! πῶ! τί ἀντιπάθεια τοῦ εἶχα πρῶτα; θυμάσαι ποῦ τὸν ἐλέγαμε *Συρνεφιά*, γιὰτὶ τὸν ἐβλέπαμε πάντα νῆχη καταίθασμένα τὰ μοῦτρά του; κ' ἐγὼ τὸν ἔκραζα *φιλόσοφο* καὶ *δάσκαλο* γιὰτὶ εἶχεν ἕνα ἄλλοιώτικο τρόπο ἔς τὴν ὀμιλίαν του ποῦ δὲν μοῦ ἔκανε καὶ τόση ἐντύπωσι... Θυμάσαι πέρυσι τοῦ ἀγίου Ἰωάννου ποῦ μοῦ ἔπεσε ἔς τοὺς κλήρους, κ' ἐθύμωσα; Πῶς μᾶς τυφλῶνει ὁ Θεὸς καμμιὰ φορά! ἄνθρωπο ποῦ δὲν ἔμπορούμε νὰ ὑποφέρουμε, τὸν πλησιάζουμε, καὶ μᾶς φανερώνεται, ὄχι ἄνθρωπος, ἀλλ' ἄγγελος. Λοιπὸν ὅτι ἄρχιζε νὰ μὲ παίρῃ ὁ ὕπνος, ἀκούω ψιθυρίσματα ἀργὰ πολὺ· ἦταν ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα, ἔξυπνοι ἀκόμη. Ἐχουν στημένην ζωερὴν κουβένταν ἀπὸ ὦρα, ὡς φαίνεται. Τεντόνω ταυτῆτά μου, καὶ νὰ τί ἀκούω:

— Τὸ καλλίτερον εἶνε, ἔλεγεν ἡ μητέρα, ὅτι θὰ κάμουμε νὰ τὸ κάμουμε τώρα. Δὲν πρέπει νὰ χάσουμε τέτοια εὐκαιρία γιὰ τὸ κορίτσι μας. Μεθ' αὐριο φεύγει ὁ Ἰάκωβος· ποὶός ξέρει πότε θὰ γυρίσῃ, καὶ ἂν θὰ γυρίσῃ, μὲ τὴν ἴδια διάθεσι.

Ἄκουσέ με ποῦ σοῦ λέω· τὸ παιδί ἔχει ὅλη τὴν προθυμία. Ἄλλὰ ἔλα ποῦ ἵν'τρέπεται! Εἶνε σεμνὸ παιδί· κομπιάζεται, μήπως. . . Ξεῦρω κ' ἐγὼ κἄτι ἤθελε νὰ ἰδῇ κι' ἀπὸ μᾶς γιὰ νὰ πάρῃ θάρρος. Δὲν σοῦ λέω, ἡ Μαρία, ὅποτε θέλουμε τὴν παντρεύουμε, καὶ μὲ τὸν καλλίτερο γαμβρό· ἀλλὰ μοῦ φαίνεται πῶς ὁ Ἰάκωβος εἶνε ἀπὸ τοὺς πειὸ καλοὺς ποῦ γίνονται. Ξέρει κανεὶς τὰ γράμματά του ἐδῶ πέρα; ἔχει κανεὶς τὴ θέσι του; μεγάλη θέσι, καὶ μὲ γερὸ μισθό· ἀπὸ τιμιότητα ἄλλο τίποτε. Χρυσὸς νέος γιὰ τὴ Μαρία μας! Τὸν εἶδαμε δὰ καὶ τὸν ἐδοκιμάσαμε τώρα μὲ τὸ γαλασμό. Ἔτσι ποῦ λές. Κάμε αὔριο λόγο τοῦ γέρο Δημάδη, καὶ δὲν θὰ τὸ μετανοήσουμε. Γιατὶ τὴ Μαρία, φτάνει νὰ τῆς τὸ πῶ, καὶ δὲν θὰ τὸ δεχθῇ μὲ κακὴ καρδιά. Ὁ γέρο Δημάδης φοβοῦμαι μὴ πάθῃ τίποτε ἀπὸ τὴ χαρὰ του, ὅστερ' ἀπὸ τὸ προσκύνημα ποῦ σοῦ κάνει, ν' ἀκούσῃ τέτοια πρότασι ἀπὸ τὸ στόμα σου. Καταλαβαίνω κ' ἐγὼ ποῦ δὲν εἶνε περίστασι τώρα γιὰ χαρὰς καὶ πανηγύρια! Ἄλλὰ νὰ γίνῃ πρῶτα ἡ συμφωνία, κ' ὅστερ' ἄς πάῃ ἔς τὸ καλὸ τὸ παιδί· καὶ ὁ γάμος θὰ ῥθῃ μὲ τὴν ὥρα του· ποὺς νοικοκύρης τώρα εἶνε σὲ κατάστασι νὰ κάνη γάμους; καὶ ποῦ νὰ τοὺς κάμῃ, ἀλλείμονο! ἔς τοὺς πέντε δρόμους! Αὔριον λοιπὸν νὰ μιλήσῃς τοῦ γέρου!

Ἡ μητέρα δὲν θὰ σώπαινε, φαίνεται, ἂν ὁ πατέρας δὲν τὴν ἔκοβε μ' ἓνα γερὸ χασμουρητό, καὶ δὲν τῆς ἔλεγε·

— Φλυαρία ποῦ τὴν ἔχεις! τὰ εἶπαμε· πάλι θὰ τὰ ξαναλέμε; καλὰ θὰ φροντίσω· ἄφησέ με τώρα νὰ πάρω λίγον ὕπνου.

Εἶνε ἀνάγκη, Κάκια μου, νὰ σου γράψω τὴν ταραχὴ, τὴ συγκίνησι, τὴ κακὸ ποῦ μοῦ ἔκαμεν ἡ ὁμιλία τῆς μητέρας; ὅτι δὲν ἐκοιμήθηκα δι' ὅλου; ὅτι ὅστερ' ἀπὸ τὰ λόγια τῆς κἄτι ἐνοιώσα μέσα μου, ποῦ ὅταν νὰ μὴν ἤθελα πρῶτα καλὰ κλά νὰ τὸ καταλάβω, καὶ ὅτι ἂν ὁ πατέρας δὲν ἤθελε, ἂν δὲν ἐγίνεταν τίποτε, ἐγὼ θὰ πᾶθαινα; Χθὲς λοιπὸν ἡ μητέρα μοῦ εἶχε μιλήσει ἀπὸ τὸ πρῶν. Ἐκαμα πῶς δὲν εἶχ' ἀκούσει τίποτε—ὁ πατέρας ποῦ ἔλειπε ἀπὸ τὸ πρῶν γυρίζει κοντὰ τὸ μεσημέρι μὲ τὸν Ἰάκωβο καὶ τὸν πατέρα του. Νὰ μὴ ἔς τὰ πολυλογῶ, ἔχουν τελειώσει ὅλα. Αὔριο τὸ βράδυ ἀλλάζουμε δαχτυλίδια σὲ πολὺ στενὸ κύκλο, καὶ μεθαῦριο φεύγει γιὰ τὴ θέσι του· ἀργότερα θὰ γίνῃ σκέψις γιὰ τὸ γάμο. Πρέπει πρῶτα νὰ πάρουμε ἀπάνου μας ἀπὸ τὸ σεισμό.

Τὴν πρώτη φορὰ ποῦ ἤρθε νὰ μοῦ σφίξῃ τὸ χέρι μοῦ εἶπε, κ' ἔτρεμε καὶ μοῦ φάνηκε πῶς ἐδάκρυσε·

— Μαρία, καλὰ ποῦ ἐφώτισ' ὁ Θεὸς τὸν πατέρα σου· ἀλλέως θὰ ἤμουν δυστυχημένους ἀνθρώπους.

Μὲ ἀγαποῦσε ἀπὸ πρὶν ὁ καυμένος μὲ τὰ σωστά του!

Γιὰ ἓνα μόνον πρᾶγμα θυμόνω. Κατάρτα νᾶχῃ ὁ σεισμός! Μέσα ἔς αὐτὴν τὴν παληοπαράγκα ποῦ ἔχει ἓνα χώρισμα μονάχο, δὲν ἔμπορῶμε ποτὲ νὰ μείνουμε μόνοι. . . κ' ἔχουμε τόσα νὰ πούμε· καὶ αὔριο θὰ φύγῃ! Ἡ μόνη μου παρηγορία θὰ εἶνε ἡ Θάλεια. Γιὰ κῦτταζε τί κόσμος! Ἄν δὲν ἐκινδύνευεν αὐτὴ, ἴσως δὲν θὰ ἐχαιρόμουν σήμερα ἐγὼ. Καλὰ λείει καὶ ὁ Ἰάκωβος: «Ἀκριβὰ ἀγοράζεται ἡ εὐτυχία!»

ἡ ἀγαπημένη σου
Μαρία Ἀνδροκλέους.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΛΜΑΣ

ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ ΤΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΕΚ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

Ἐν τῷ προλαβόντι ἄρθρῳ περὶ γραφολογίας εἶδομεν τὴν ἱστορίαν τῆς ἐπιστήμης ταύτης ἢ τέχνης καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐργασθέντας πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτῆς. Ἐξ ὧν δὲ εἶπομεν ἀνωτέρω δυνάμεθα νῦν νὰ ὀρίσωμεν τὴν νέαν ταύτην τέχνην ὡς τὴν διδασκαλίαν δι' ἧς ἐκ τῆς συμβολικῆς παραστάσεως τῆς γραφῆς ἐκάστου ἀνθρώπου δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν συμπεράσματα περὶ τοῦ χαρακτήρος αὐτοῦ.

Ἐκ τοῦ ὀρισμοῦ τούτου βλέπομεν καταφανῶς ὅτι ἡ τέχνη αὕτη ἔχει καὶ τὴν πρακτικὴν αὐτῆς σημασίαν. Πόσον ὠφέλιμον καὶ διαφέρον δὲν ἤθελεν εἶναι, ἂν ἡδυνάμεθα ἐξ ἐκάστης ἐπιστολῆς, καὶ δι' ἓκ μόνης τῆς ὑπογραφῆς ἢ τῆς διευθύνσεως, νὰ διακρίνωμεν τὸν χαρακτήρα τοῦ γράφοντος, τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ καὶ τὰς κακίας; Πόσον μεγάλην σημασίαν δὲν ἤθελεν ἔχει τοῦτο εἰς τὰς διαφόρους ἐγγράφους ἐρωτήσεις καὶ παρακλήσεις, εἰς τὰς διαφόρους αἰτήσεις θέσεων, προσκλήσεις εἰς γεύματα καὶ συναναστροφάς, καὶ εἰς αὐτὰς ἔτι τὰς αἰτήσεις πρὸς γάμον! Πόσῳ δὲ εὐχερεστέρα δὲν εἶνε ἡ σπουδὴ αὕτη ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν συμβολικὴν τῶν φυσιολογιῶν, ἢ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Gall; Ἡ φυσιολογία τοῦ προσώπου παραλλάσσει συχνότατα· ἐκτὸς δὲ τούτου δὲν δυνάμεθα νὰ σπουδάζωμεν καὶ θεωρῶμεν τοὺς ἀνθρώπους ἀδιακόπως ἀσκαρδαμυκτεῖ, οὔτε δυνάμεθα νὰ ἐρευνῶμεν τὴν μορφήν τοῦ κρανίου ἐκάστου ἀνθρώπου, ὅσῳ εὐγενῶς καὶ ἂν αἰτήσωμεν τοῦτο. Ὅλως ἀντίθετον ὅμως συμβαίνει διὰ τῆς γραφῆς ἢ δυνάμεθα ν' ἀποκτήσωμεν εὐκόλως παρ' ἐκάστου κινήσαντος τὸ ὑμέτερον διαφέρον, πρὸς τοῦτο δὲ ἀρκεῖ καὶ